

RAHASTOLAINSÄÄDÄNTÖ KILPAILUKYKYISEKSI MUUHUN EUROOPPAAN VERRATTUNA – TARVITAAN NOPEA AIKALISÄ

- Suomen rahastolainsäädäntöä on kehitettävä – tarvitaan kaksi konkreettista muutosta. Paras lopputulos saataisiin viranomaisten ja toimialan yhteisessä työryhmässä.
- Tuloverolaissa olevalle rahastopoikkeamalle on saatava jatkoaikaa hyvin pikaisesti komission kanssa käytävien keskustelujen ajaksi. Ilman jatkoaikaa on vaara, että rahastoja alkaa poistua Suomesta jo loppuvuonna.

Mitä käytännön toimia tarvitaan?

- Sijoitusrahastolainsäädäntöä on uudistettava ensi vaalikaudella työryhmässä. Kaksi keskeistä muutosta:
 - Suomessa pitäisi sallia rahastoille niin sanottu vaihtuvapääomaisen osakeyhtiön malli (SICAV), joka on yleisin Keski-Euroopassa.
 - Rahastojen osuudenomistajarekisterisääntelyä pitäisi kehittää niin, että rekisteriä voitaisiin pitää yllä hajautetusti eikä keskitetysti yhdessä paikassa. Tämä helpottaisi erilaisten rahastojen tarjoamista kuluttajalle.
- Molempia uudistuksia on alustavasti valmisteltu jo 2019, mutta ne jätettiin jatkovalmisteluun.
- Erittäin kiireellisenä tarvitaan jatkoaikaa kotimaisessa tuloverolaissa säädetylle *tosiasiallisen johtopaikan rahastopoikkeamalle*. Muutoin on vaarana, että osa ulkomaisista Suomessa hallinnoiduista rahastoista alkaisi siirtää toimintojaan pois Suomesta jo loppuvuoden aikana omissa kotimaissaan aiheutuvien veroseuraamusten vuoksi.

Perustelut

Rahastolainsäädännön kehitys

Rahastoliiketoiminta ylittää maiden rajat nykyisin erittäin helposti – rahastoja hallinnoidaan yhä enemmän keskitetysti yhdestä maasta ja niitä myydään toisiin maihin kuluttajille yli rajojen. Pienet erot ratkaisevat paitsi rahastojen sijainnin, myös sen, mihin rahastoon sijoittajat sijoittavat. Sijaintimaihinsa rahastot tuovat verotuloja, työpaikkoja ja osaamista.

Suomessa rahastoissa on käytössä oikeudellisesti niin sanottu *sopimusperusteinen rahastomalli*. Se on toimiva kotimaan käyttöön, mutta kansainvälisessä toiminnassa kansainväliselle sijoittajalle eurooppalaiseksi normiksi on muodostunut *vaihtuvapääomainen sijoitusyhtiömalli*. Rahastojen välisessä kilpailutilanteessa sijoittajalle tutumpi oikeudellinen malli vie tasaväkisessä tilanteessa voiton varsinkin isojen instituutiosijoittajien kohdalla. Suomessa pitäisi kilpailutilanteen parantamiseksi sallia rahastoille myös Keski-Euroopassa yleinen vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiömallin muoto.

Osuudenomistajarekisterin kehityksessä pitäisi sallia rahaston omistajarekisterin ylläpito useamassa osassa yhden rekisterin sijaan. Uudistusta tarvitaan, sillä rahastoja on usein kaupan usean *eri jakelijan* kanavissa – eli esimerkiksi sijoittajan oman pankin kautta voi ostaa usean rahastoyhtiön rahastoa. Kun rahaston ostaminen on mahdollista monesta paikasta, tuo se hankaluuksia keskitetyn omistustiedon ylläpitoon. Jakelijapankki ei voi jakaa omien asiakaidensa tietoja suoraan kilpailijalle eli rahastoyhtiölle. Ratkaisua voi hakea vaikkapa Ruotsin sääntelystä, Todellisen omistustiedon jakelija pitäisi itsellään ja raporttoisi tiedot verottajalle.

Tuloverolain tosiasiallisen johtopaikan rahastopoikkeuksen jatkaminen

Sijoitusrahastojen tosiasiallisen johtopaikan rahastopoikkeuksen voimassaolo päättyy vuoden 2023 lopussa. Tuloverolain muutoksessa vuonna 2021 haluttiin estää ilmiötä, jossa tosiasiasa Suomesta johdettujen yritysten kotipaikkaa pidettiin verojen välttämiseksi ulkomailla.

Suomessa kuitenkin hallinnoidaan ulkomaisia sijoitusrahastoja, joiden asemaan verosääntelyn muutoksella ei haluttu puuttua. Näille säädettiin määräaikainen poikkeus (Alankomaissa ja Irlannissa poikkeus on säädetty suoraan pysyvänä), jonka voimassaoloaikana Valtiovarainministeriön oli tarkoitus käydä EU-komission kanssa keskusteluja siitä, onko poikkeuksessa kyse valtiontuesta vai ei. Keskustelut ovat kuitenkin venyneet ja vaalitauon vuoksi uusien lakiesitysten käsittely venyy väistämättä loppuvuoteen.

Tilanne luo rahastotoimialalle merkittävää epävarmuutta. Jos rahastopoikkeus ei jatkuisi, Suomi voisi katsoa täältä hallinnoitavien ulkomaisten rahastojen kotipaikan olevan Suomessa. Suomi ei kuitenkaan pääasiassa saisi tämän myötä lisää verotuloja, sillä valtaosa poikkeuksen piiriin kuuluvista rahastoista rinnastettaisiin kotimaisiin verovapaisiin sijoitusrahastoihin. Rahastoille voisi sen sijaan tulla niin merkittäviä veroseuraamuksia niiden kotimaissa, että niiden toiminta muuttuisi kertaheitolla kannattamattomaksi.

Rahaston hallinnoinnin uudelleenjärjestäminen vie parhaimmillaankin useita kuukausia, joten alan toimijat eivät voi jäädä odottamaan oikeustilan selviämistä vuoden 2023 loppuun saakka. Poismuutto Suomesta uhkaa alkaa jo aiemmin. Seurauksena olisi rahoitusalan työpaikkojen ja verotulojen menetyksiä Suomessa ja kotimaisten pääomamarkkinoiden toiminnan heikkeneminen.

Keneltä saan lisätietoja

Jari Virta
Johtava lakimies

+845 20 793 4252
jari.virta@finanssiala.fi